

F. t. beslutn. vedr. NATO's atomplanlægningsgruppe

*Bemærkninger til forslaget**Hvem er med i NATO's atomplanlægningsgruppe?*

Danmark er aktiv deltager i NATO's atomplanlægningsgruppe (NPG/Nuclear Planning Group) og har været det siden dens oprettelse. Selv om Danmark i praksis først deltog i NPG-møderne under VKR-regeringen, var Danmark aktiv deltager i forarbejdet med NPG's oprettelse.

Danmark blev således tidligere medlem end f.eks. Norge og Portugal. I dag er Island og Luxembourg fortsat ikke egentlige medlemmer af NPG, men deltager med observatørstatus. Spanien og Frankrig er ikke med i NATO's integrerede struktur. Dette betyder, at Frankrig ikke deltager i NPG, hvorimod Spanien deltager som observatør.

Der er mange måder at deltage i NATO på set i relation til arbejdet i NPG. De enkelte lande er da heller ikke blevet medlemmer på samme tid. Således har Danmark været med fra starten, mens Portugal og Norge først tilsluttede sig senere. I dag er 4 lande fortsat ikke medlem af NPG.

Udtræden af NPG er sket to gange tidligere i alliancens historie. I forbindelse med konflikten mellem Grækenland og Tyrkiet i midten af 1970'erne udtrådte Grækenland af NPG for – nogle få år senere – at vende tilbage. Under den portugisiske »nellikerevolution« i 1974 blev Portugal udelukket fra at deltage i gruppens møder. Også Portugal er senere genindtrådt.

Lidt skematisk og forenklet kan NATO-landenes forskellige tilknytning til NPG vises således:

	Med i det integrerede militære fællesskab	Fuldt medlem af NPG	Observatør på NPG-møderne
Frankrig	nej	nej	nej
Spanien	nej	nej	(ja, i realiteten, om end det strider mod løfterne til befolkningen forud for folkeafstemningen om NATO)
Luxembourg	ja	nej	ja
Island	nej	nej	ja
Øvrige NATO-lande	ja	ja	nej

Baggrunden for oprettelsen af atomplanlægningsgruppen

I 1957 tilbød USA de europæiske NATO-lande at blive udrustet med og øvet i brugen af de atomvåben, USA allerede dengang havde stationeret i Europa. USA krævede dog at beholde kontrollen med brugen af våbnene. Som bekendt sagde Danmark – efter nogen tøven – nej tak til at få stationeret atomvåben, hvorimod Danmark tog imod tilbudet om at uddanne dele af personellet i brugen heraf. Kort efter oprettedes den dansk-tyske enhedskommando, og dermed fik Danmark reelt atomvåben ind ad bagdøren, idet

der allerede dengang befandt sig amerikanske atomvåben udstationeret i enhedskommandoens område.

Som følge af den atombevæbning, der blev resultat af det amerikanske tilbud i 1957, måtte NATO's militære planlæggere indkalkulere en række atomvåben, som nu indgik i NATO-styrkernes udrustning. Men det var fortsat USA, der havde det sidste ord for så vidt angik anvendelsen, ligesom det var USA, der reelt fastlagde den strategi, hvorefter våbnene kunne anvendes.

Denne situation følte uholdbar for nogle af de europæiske allierede, som krævede medbestemmelse. Den vesttyske regering med Franz Josef Strauss som